

Organisationsklausuler strider mot Europa-konventionen

Svenska kollektivavtal, främst inom byggsektorn, har länge innehållit organisationsklausuler, det vill säga krav på att arbetsgivaren bara skall anställa personer med visst fackligt medlemskap.

Organisationsklausulerna innebär en begränsning av arbetstagarens fria val att ansluta sig, bilda en ny eller inte ansluta sig till en fackförening.

Europadomstolen har dock nu i två mål prövat tillämpningen av organisationsklausuler på den danska marknaden och funnit att de strider mot artikel 11 i Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna.

Genom domarna har Europadomstolen slagit fast att rätten att avstå från att vara med i ett fack ska vara lika stor som rätten att organisera sig. Det är en grundläggande rättighet som följer av Europakonventionen. Organisationsklausuler är därmed olagliga i Sverige och i övriga Europa.

Linn Magnusson, jurkand

Anmäl omedelbart ändringar i styrelsen

Från och med den 1 januari 2006 har beslut om ändringar av styrelseledamot, styrelsesuppleant, verkställande direktör och särskild firmatecknare verkan först från den tidpunkt då anmälan om förändringen kommit in till Bolagsverket. Detta gör det särskilt viktigt att vid ändringar i en styrelses sammansättning snabbt anmäla till Bolagsverket!

Välkommen till Nordic Law, Linn!

Vi förstärker vår organisation med ytterligare en biträdande jurist, Linn Magnusson. Linn är 26 år och kommer från Varbergs tingsrätt, där hon arbetat som tingsnotarie. Linn tillför Nordic Law ytterligare kompetens inom processrätt och förstärker samtidigt vår kommersiella avtalsrättsliga enhet.

Utbildningar under våren 2006

Under våren 2006 samarbetar Nordic Law återigen med Västsvenska Industri- och Handelskammaren och erbjuder företag utbildning inom internationell handel med Export- och Importskolan. Målet är att ge deltagarna direkt återkoppling till sin egen situation, ge goda tips och råd och på så sätt vara till konkret nytta för deltagarna.

27 april: Grundläggande affärsjuridik

Den 27 april kommer Anders J Bergkvist från Nordic Law att föreläsa om grundläggande affärsjuridik. Syftet med utbildningen är att ge deltagarna en överblick i de olika juridiska momenten i en internationell affär. Under utbildningen kommer Anders att gå igenom och

ge råd beträffande:

- olika typer av avtal, dess syfte, innebörd och konsekvenser
- hantering av leverans- och betalningsförseningar
- hantering av reklamationer
- hantering av skadestånd

Kursen vänder sig till alla som i sitt arbete hanterar frågor med anknytning till affärsjuridiska avtal såsom till exempel:

- säljare och inköpare
- ekonomichefer
- export- och importchefer
- assistenter
- skeppningsavdelningen

18 maj: Agent- och återförsäljaravtal

Den 18 maj kommer Anders Kinntorph från Nordic Law att föreläsa om agent- och återför-

säljaravtal. Under utbildningen kommer Anders att gå igenom:

- skillnaden mellan en agent och återförsäljare
  - viktiga saker att tänka på vid upprättandet av avtal för de olika distributionssätten
  - risker och fördelar mellan att vara agent och återförsäljare
- Kursen vänder sig till alla som i sitt arbete hanterar frågor med anknytning till distribution och försäljning, såsom till exempel:

- säljare
- export- och importchefer
- försäljningschefer

Anmälan

För mer information och anmälan besök

www.handelskammaren.net/utbildning

Avbrutna avtalsförhandlingar

Inför förhandlingar om exempelvis ett företagsförvärv ingår parterna som regel någon form av avtal.

Men vad gäller om avtalsförhandlingarna avbryts?

Avtalet, som kan vara rubricerat föravtal, letter of intent etc, kan vara mer eller mindre komplext och innehålla regleringar om sekretess, den undersökning köparen normalt avser att genomföra, förhandlingsordningen som skall styra processen liksom de bärande förutsättningar parterna initialt enats kring.

I många fall saknar avtalet dock bestämmelser om vad som skall gälla då avtalsförhandlingarna avbryts.

Som huvudregel gäller att parterna bedriver förhandlingarna på egen risk. De kostnader en part ådrar sig under förhandlingsfasen har denne alltså att

själv stå för i det fall avtal inte kommer till stånd.

Enligt svensk rätt – men även utländska rättsordningar – gäller emellertid principen att den part som agerar klandervärt under avtalets förstadium är skyldig att ersätta skadelidande part dennes onyttiga kostnader.

Regeln är ett uttryck för den så kallade lojalitetsprincipen som innebär bland annat att part som inleder förhandlingar har att i rimlig utsträckning lojalt medverka till att ett slutligt avtal nås.

Principen kommer till uttryck även i det internationella avtalsrättsliga instrumentet UNIDROIT Principles som bland annat fastslår att parter är skyldiga att uppträda lojalt mot varandra och att agera i enlighet med "good faith and fair dealing" samt att part som förhandlar i "bad faith" riskerar

skadeståndsskyldighet.

I svensk rätt kommer det förkontraktuella ansvaret i princip inte till uttryck i något lagstadgande och rättspraxis på området är knapphändig. Att omsorgsfullt reglera parternas rättigheter och skyldigheter vid avbrutna förhandlingar är därför nödvändigt.

En reglering ger parterna trygghet i förhandlingarna genom att minimera risken för onyttiga kostnader men klagargö också vilka kostnadsposter som skall vara ersättningsgilla och under vilka förutsättningar ersättningskyldighet kan komma ifråga.

Lyder någon av parterna under en främmande rättsordning blir saken normalt än mer svårbedömd, vilket ytterligare motiverar en noggrann reglering av frågan.

Anders Kinntorph, advokat

Vem är behörig att företräda aktiebolaget?

Aktiebolaget företräds av dess styrelse och den verkställande direktören företräder bolaget i frågor rörande den löpande förvaltningen.

Det är inte ovanligt att vi i Sverige accepterar registreringsbeviset och vad som där sägs om firmateckningsrätten.

Men räcker det för att vi säkert skall veta att de som tecknar bolaget (firman) faktiskt också kan binda bolaget i avtal?

▶ Vid väsentliga avtal och förbindelser (exempelvis avyttring av verksamhetsgren, dotterbolag eller annan väsentlig tillgång, upptagande av för bolaget omfattande krediter, ingående av borgensåtagande av väsentlig art) så räcker inte registreringsbeviset. För att vara förvissad om att bola-

get är bundet bör utdrag av styrelseprotokoll begäras som fastslår att styrelsen beslutat ingå aktuellt avtal eller förbindelse.

Redan 1995 fastslog Högsta

Domstolen (något förenklat)

att en verkställande direktör som förutom sin "vanliga" rätt

att teckna firman avseende den löpande förvaltningen inte kunde få större behörighet även om han givits rätt att ensam teckna firman.

Men vad krävs för beslut utanför den löpande förvaltningen och vad krävs för att sådana beslut skall tas?

Aktiebolagslagen stadgar att över styrelsens beslut skall föras protokoll. Vidare får beslut inte

fattas i ett ärende, om inte, så vitt möjligt, samtliga ledamöter fått tillfälle att delta i beredningen samt fått tillfredsställande underlag för att avgöra ärendet.

Med dagens tillgång till mobiltelefoner, e-mail, sms med mera så blir det ytterst få beslut som inte kan fattas utan att samtliga ledamöter har getts möjlighet att delta i beslutet.

Dessutom är det så att om ledamot är förhindrad att delta i beslut och om det finns suppleanter så skall denne ges tillfälle att närvara.

Om inte ledamot eller eventuell suppleant bereds möjlighet att delta, och om ingendera ges ett tillfredsställande underlag, så är detta ett brott som kan leda till

böter eller fängelse i högst ett år.

För beslut krävs dessutom att mer än hälften av ledamöterna är närvarande.

Mot bakgrund av att sanktionen är upp till ett års fängelse så skulle vi vilja hävda att en styrelse (det vill säga dess ledamöter individuellt och kollektivt) inte fullgör sitt uppdrag om inte beslut och underlag dokumenteras.

Frågan är vidare om tredje man, till exempel en bank, kan anses i god tro endast under återopande av ett registreringsbevis?

När nu alla bolag har att ändra bolagsordning på grund av den nya aktiebolagslagen borde styrelsen och ledningen samtidigt se över sina rutiner i och kring styrelsearbetet och den löpande förvaltningen.

Anders J Bergkvist, advokat

Något om avtalat pris enligt köplagen

Mot bakgrund av att vi har sett olika uppfattningar förekomma inom näringslivet då det gäller avtalat pris och vem som skall bevisa det, så vill vi kort beskriva rättsläget i frågan.

▶ Från 1951 gällde enligt ett avgörande i Högsta domstolen (HD) i princip att den part som mot sig fick ett påstående om att bestämt pris hade avtalats med visst belopp, eller enligt viss modell, också var tvungen att motbevisa påståendet. Bevisbördan låg alltså på den som påstod att fast pris inte hade avtalats.

Allmänt sett är det mycket svårt att uppfylla en bevisbörda där man skall visa icke-existensen av ett visst förhållande. Efter att en ny köplag trätt i kraft 1990 och HD i ett avgö-

rande från 2001 (NJA 2001 s. 177) antagit en ny ståndpunkt i frågan, så gäller emellertid följande.

Om det inte står klart att det finns ett avtalat pris eller en modell för hur priset skall beräknas, så är det den part som påstår att sådant avtal föreligger, som också skall styrka detta.

Bevisbördan ligger alltså numera på den part som påstår att det träffats ett avtal med visst innehåll. Detta är betydligt mer logiskt än tidigare princip.

Vad som gäller om säljaren exempelvis inte lyckas bevisa att det avtalats fast pris om 25 000 kronor, eller 400 kronor per timme i löpande räkning, är enligt dagens köplag att det pris som följer av avtalet skall vara skäligt.

Den närmare innebörden av "skäligt" varierar, men faktorer som kan spela in är allmänt förekommande pris på marknaden för den aktuella varan eller tjänsten, kvalitetsgrad och servicenivå samt eventuella bristsituationer. Resultatet behöver inte skilja sig från ett påstått avtal om fast pris.

Sensmoralen för den som vill försäkra sig om ett högsta fast pris eller liknande är dock självklar – man skall se till att det upprättas ett skriftligt avtal som anger vad som säljs eller utförs och till vilket pris det sker och när leverans skall ha ägt rum.

God förebyggande tillämpning av juridik är en bra försäkring mot framtida olyckor.

Pär Caldenby, advokat

ab-skolan

Ny lag om deklarationsombud

Den 1 april 2006 införs nya bestämmelser som innebär att en fysisk person som har fullmakt och registrerats som ombud får lämna skattedeklaration för sin huvudman om den lämnas i form av ett elektroniskt dokument. Bestämmelserna, som innebär att den företagare som varje månad lämnar skattedekclarationer om till exempel moms skall kunna utse ett deklarationsombud, till exempel en revisor, som lämnar deklARATIONEN, syftar till att minska företagens administrativa börda.

Linn Magnusson, jur kand